

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 631
Tarih : 18.09.2015

2150

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki yazılı sorularımın Maliye Bakanı Mehmet ŞİMŞEK tarafından Anayasanın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. 18.09.2015

Sezai TEMELLİ
İstanbul Milletvekili

Türkiye'de güvenlik harcamalarının bütçe içindeki payı giderek artmaktadır. İstanbul Bilgi Üniversitesi Sivil Toplum Kuruluşları Eğitim ve Araştırma Birimi tarafından Kamu Harcamalarını İzleme Dizisi kapsamında yayımlanan ve Prof. Dr. Nurhan Yentürk tarafından kaleme alınan Askeri ve İç Güvenlik Harcamalarını İzleme Kılavuzu'na göre, 2006 ile 2014 yılları arasında geniş kapsamlı güvenlik harcamalarının GSYH'ye oranının, 2011 yılı dışında sürekli arttığı ve artış oranının yüzde 45'in üzerinde olduğu görülmektedir. Güvenlik harcamalarındaki bu artış trendi, 7 Haziran 2015 seçimlerinde Halkların Demokratik Partisi'nin (HDP) barajı geçerek TBMM'ye girmesiyle birlikte başlatılan güvenlik operasyonları sonrasında daha hızlanmıştır.

Ülkemizin başta eğitim, sağlık, bölgeler arası ekonomik eşitsizlik gibi çözüm bekleyen pek çok sorunu varken savaş ortamını yeniden canlandıran AKP, yeni güvenlik konsepti ile her bir vatandaşın verdiği vergilerle oluşan bütçeden güvenlik harcamalarına giderek daha fazla pay ayırmaktadır. Bu harcamalar içinde, Maliye Bakanlığı tarafından açıklanan 2015'in ilk 8 ayına ait bütçe istatistiklerine göre örtülü ödenek harcamalarında da dikkat çekici bir artış yaşanmıştır. "Gizli Hizmet Giderleri" olarak geçen ve kamuoyunda örtülü ödenek olarak bilinen bu harcamaların 2015'in ilk 8 ayında 2014 yılında yapılan toplam harcamaları geçtiği saptanmıştır. Örtülü ödenek harcamaları 2014 yılında 1 milyar 75 milyon lira iken, 2015'in Eylül ayına kadar aynı kalemden 1 milyar 185 milyon lira harcama yapılmıştır.

Bu harcama kalemleri içinde özellikle Cumhurbaşkanlığı tarafından kullanılan örtülü ödeneğin büyüklüğü dikkat çekmektedir. Recep Tayyip Erdoğan döneminde Cumhurbaşkanlığı bütçesi, bir önceki Cumhurbaşkanlığı dönemin bütçesine göre iki kata yakın artış göstererek 397 milyon liraya ulaşmıştır. Ancak daha yılın ilk yarısı tamamlanmadan Cumhurbaşkanlığı'na ayrılan bu bütçeye ek olarak 148 milyon 902 bin lira ödenek tahsisi yapılmış ve Cumhurbaşkanlığı'nın 2015 bütçesi 545 milyon 902 bin liraya ulaşmıştır. Bu artışta, geçtiğimiz yasama döneminin Mart ayında çıkarılan bir torba yasayla Cumhurbaşkanlığı'na örtülü ödenek tahsisi ve buradan harcama yapma yetkisinin verilmiş olması etkili olmuştur. Bütçenin hazırlanması, kabulü ve kullanımı hakkında Anayasa'da bağlayıcı hükümler bulunmasına rağmen torba yasa marifetiyle yasalaştırılan, diğer taraftan Cumhurbaşkanı'nın Anayasa'nın 104. maddesinde sayılan yetki ve görevleri arasında 'örtülü ödenek' gerektiren hiçbir görevi bulunmamasına rağmen Cumhurbaşkanlığı'na örtülü ödenek hakkı getiren 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 24. Maddesi'nin dördüncü fıkrası parlamenter sistemin esaslarıyla bağdaşmamakta ve Cumhurbaşkanlığı makamının sistem içindeki yerini tartışmalı hale getirmektedir.

Bu bağlamda:

1. Geniş kapsamlı güvenlik harcamaları tanımına göre 2015 yılı içinde 18 Eylül 2015 tarihine kadar hangi kurum tarafından, hangi kalemlere ne kadar harcama yapılmıştır?
2. 7 Haziran 2015 seçimleri sonrasında başlatılan güvenlik operasyonları dâhilinde sınır ötesi hava hareketlerinin ve iç güvenlik operasyonlarının bütçeye ne kadar yük getireceği öngörülmektedir?
3. Cumhurbaşkanlığı'na tahsis edilen bu ek bütçenin gerekçesi nedir?
4. Örtülü ödenek harcamalarının ne kadarı Cumhurbaşkanlığı tarafından yapılmaktadır?
5. Cumhurbaşkanlığı'na tahsis edilen bu ek ödeneğin hangi alanlara ve ne kadarlık miktarlarda harcanması planlanmaktadır?
6. Demokratik sistemlerin temeli olan idarenin şeffaflığı ve hesap verebilir olması ilkesi gereğince örtülü ödenek harcamalarının büyüklüğü, demokratik sistem açısından önemli bir tehlike oluşturmaktadır. Bu itibarla, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre, "devletin milli güvenliği ve yüksek çıkarları, siyasi, sosyal ve kültürel amaçlar ve olağanüstü hizmetlerde" kullanılacağı belirtilen ödenek hangi kalemler altında harcanmıştır?

7. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda, "ödenğin Cumhurbaşkanının, Başbakanın ve ailelerinin kişisel harcamalar ile siyasi partilerin idare, propaganda, seçim ihtiyaçlarında kullanılamayacağı" hususu düzenlenmiştir. Bu hususun dışına çıkılan herhangi bir istisnai durum söz konusu mudur? Bu hususunun ihlal edilmemesi için bakanlığınız tarafından alınan tedbirler nelerdir? Cumhurbaşkanlığı makamı görevinden dolayı mutlak sorumsuzluğa sahipken bu hususun kadük kalmaması mümkün müdür?